

Õõkullipeegel

eht:

n a t u k e n e n a l j a

ARHIIV-
RAAMATUKOGU
H. LEOKE

H. A.

Esimene jagu.

Pärnus, 1877.

Trükitud F. W. Bohni kirjadega.

Arhiivfond

Õõkullipeegel

ehf:

n a t u k e n e n a l j a

218012
0

H. K.

ARHIIV-
RAAMATUKOGU
H. LEOKE

E s i m e n e j a g u .

Pärnus, 1877.

Trükitud J. W. Borm'i kirjadega.

Õrkuillu

ENSV
Riiklik Avalik Raamatukogu ✓

u i l o n n e r d n i n n

S 16872
0

Zensuri poolest lubatud.

Riigas, 13. Juunil 1877.

ARHIIV-
RAAMATUKOGU
H. LEOKE

Ö i m e n i a n n

Juunis, 1877.

Erinev. & Vormi kirjandus

ARHIIV-
RAAMATUKOGU
H. LEOKE

1. Lugu.

Sõkullipeegli sündimisest ja kuidas tema kolm kord ristitud sai.

Sakseni maakonnas, Knittlingeni külas sündis see waga lapsuke, Sõkullipeegel. Tema isa nimi oli Klaus Sõkullipeegel ja tema ema nimi Anna Wetbecken. Pärast sündimist sai see lapsuke warsti ristimisele wiitud, kus temal see nimi, „Sõkullipeegel“, sai pandud. Et kirik kodust kaunis kaugel oli, ei jõudnud waderid ühe puhuga wäsimuse pärast mitte kodu minna, waid läksid teeäärse kõrtsi endid natuke wälja puhkama. Muidugi teada, et kosutamise rohust ei olnud puudu. Nõnda wiidi siis weike Sõkullipeegel kirikust kõrtsi, kus waderid lustilikud olid ja peaaegu sugugi kodu minemise pääle ei mõttelnudgi. Wiimaks, kui kuldadrif, päike üle mäe alla weerma hakkas ja maad ja rahwast pimedus katmas oli, hakkasid ka waderid kõrtsist kodu poole koigerdama ja mööda maanteed marssima. Oma suure kärmusega aga unustasid lapsukese soja ahju taha magama. Kui nemad juba tüki maad olid kõrtsist kaugemale jõudnud ja oma aurusid päid natuke lahutanud, tuli wiimaks lapsesandjal-naesel meele, et tema lapsukest maha oli unustanud. Tema läks nüüd ükspäinis kõrtsi tagasi ja leidis õnnelikult weikest kelmi hääs terwises ahju ääres kahe paku wahel oma keeli juttu westawat. Naene wõttis teda sülle ja ruttas suuwil sammuil, et teistele waderitele järele saaks, edasi. Tema tee kodu poole, wiis teda ühest

tõkkest, mis ühe sügawa ja laia kraawi pääl oli, üle, ja seepärast et pää aurune oli, sai tema üht ilma maksuta söitu ja kuffus noore printsiiga ühe sügawa, mudase kraawi sisse. Nõnda kui umbrohi mitte kergeste ei äparda, nõnda ei juhtunud ka lapsele midagi muud suuremat äpardust, kui et tema üleni muda ja limaga pu-
leeritud oli.

See oli see teist korda ristimine muda sees, ja et ta mudaseks ei võinud ega kõlbanud jääda, siis pidi teda kodus kolmas kord weel soja weega ristitama ja pestama.

See oli Döfullipeegli esimene naeru tegu ja see kolmekordne ristimine andis küla rahwal naeru küllalt.

2. Lugu.

Kuidas töit talunitud ja nende naesed noore Döfullipeegli üle kaebasid ja kuidas tema üksford hobuse seljas isa tagaselja istudes rahwale midagi näitas.

Kui Döfullipeegel juba mähkmetest walla oli ja oma jalgade pääl juba käia jõudis, läks tema teiste noorde laste sekka wainule rohu pääle mängima, puude otsa ronima ja kivi kurni pilduma. Lühedelt ööldud, weike Döfullipeegel oli nagu ahw oma wiiside ja kombedega. Pääw pääwalt läks temma ikka koeremaks ja üleannetumaks. Kui tema alles nelja aastane oli, siis tegi tema juba niipalju kurja, et küla rahwas enamiste igapäaw poisi tempude pärast isa juure kaebama tullid, et tema palju kelmust ja koerust tegewa. Kui nüüd isa teda sellepärast sõnadega sõidel, siis mõistis pois ennast igaford wabandada ja süüst lahti mõista, nenda et waene isa ei teadnud, keda tema uskuma pidi, kas külast tulnud kaebajaid, wõi oma poega. Et isa töö otsusele mõiks saada, tahtis tema üksford, kui palju rah-

wast küla tänawas koos olid, Döfullipeegelt enese selja taha hobuse selga panna ja siis temaga ratsa hobuse seljas külalt läbi sõita. Isa käskis teda häästi wagusi ja mõistlikult hobuse seljas istuda; aga mis tegi see sõna kuulelik laps? Tema tõstis oma särgi saba tagant ülesse ja laskis küla rahwast ühe iseäraliku peegli sisse waadata. Noored ja wanad, seda nähes, hakkasid waljuste kisama ja teda söimama: Wui, sina häbemata kelm! wui, sina häbemata kelm! Sina püsti naerus! Alles mõni aasta tagasi ollid sina weel mähkmete sees ja nüüd teed juba nii noorelt kelmuse tükka. Püksid jalga, sina häbemata naerus! Ei tee sa seda mitte ruttu, siis on nõgesed ja karuohakad armsad arsti rohud küllalt. Kui pois nõgesidest ja karuohakast kuulis rääkitawat, siis parandas ta ennast natuke. Et isa lärmist midagi aru ei saanud ega taha selja ei näinud ja asja ei teadnud, seepärast kaebas weel Döfullipeegel isale, üteldes: „Waata nüüd isa, mina ei tee kellegile kurja ja istun wagusi, aga ikka sellegi pärast söimawad inimesed mind kelmiks, selleks ja teiseks.“ Isa ei mõtelnud mitte kaua aega ja panni poja enese ette istuma, et tema siis temal igakord silmanähtawal oleks, sest seekord ta arwas, et poeg selja taga nägemata koerust oli teinud. Aga ka siin leidis Döfullipeegel hääd nõuu. Tema tõstis eest poolt särgi saba ülesse, ajas suu pärani laiale ja näitas küla rahwale läbi hammaste oma keelt. Need jooksid teistkorda ligimale ja söimasid teda jälle nii kui ennegi. Kumal isa aga ei saanud sest midagi aru, mis rahwas tema poega söimawad, waid andis temale weel õigust üteldes: „Sina oled üks õnnetu laps, kes teab, mis sina siin maailma pääl weel kannatama pead“. Sest ajast saadik uskus ja armastas isa teda weel enam kui enne seda.

Isa läks nüüd selle suure kisa pärast ära Magde-

buri maakonda, Saale jõe ääres elama ja suri ka warssi ära.

Et kül Sökullipeegel juba kuueteistkümnne aastane pois oli, siiski ei mõistnud tema veel midagi ametit, maid armastas üksnes nalja ja koeruse tempusid.

3. Lugu.

Kuidas Sökullipeegel pärast oma isa surma ennast ülespeab ja kõie pääl käima õpib.

Wana sõna ütleb: Kui kassid majast kaduwad, siis hiired tantsuma hakkawad. Nõnda oli ka lugu pärast Sökullipeegle isa surma. Kui taewa isa tema armast taadikest ära oli koristanud, siis ei jõudnud tema ema, kes juba kaunis wana ja nõder inime oli, tema kurja tegude üle mitte walitseda ega neid ärakeelda. Nüüd oli temal oma tuba ja oma luba. Tema elas oma emaga Saale jõe ääres ühes majas, kelle uks ja hoow jõe pool külles olid. Ükskord oli Sökullipeegel maja pööningale läinud, et sääl kõie pääl käimist wõiks õppida, siis tulli tema ema, kase wõileima kanik käes, ja tahtis poisile alumist otsa arida ehk nõu ke libedamaks määrida, tema aga, seda nähes, ronis pööninga aknast wälja ja läks ühe kõrwalise maja katuse pääle eest ära, nenda et ema teda mitte kätte ei wõinud saada. Niisuguste tempude läbi päästis ta ennast enamiste igakord ema karistamisest lahti.

Warssi, kui tema kõie pääl käimist oli wälja õppinud, tahtis tema seda kunsti ka teistele awaldada. Tema pani ühe kõie otsa maja nurga külge kinni ja teise otsa wiis üle Saale jõe ja sidus teda ühe sääl olewa maja nurga külge kinni. Kui küla rahwas üht niisugust iseäraliku mängu, kõie pääl kõndimist, kuulda said, siis ruttasid

wanad ja noored seda himmulikult päält waatama ja igaüks pani immeks, et Sõkullipeegel nii julgeste kõie pääl käia wõis ja mõistis. Aga tema õn ei kestnud mitte kaua aega. Tema ema, kes mittu korda tema üle pahane oli olnud, arwas nüüd paraja aja olewat, pojale tema kurja töö palka kätte maksta. Tema läks seepärast salaja ja lõikas kõie katki. Nüüd kukkus liidetud tarb kõie pääl kõndija keset jõkke, kust tema waevalt elusalt pääsis. Muidugi teada, naersid kõik päält waatajad teda wälja. See pahandas Sõkullipeegelt wäga, nõnda, et tema sõna lausumata ära läks. Et tal kül enam kuiwa kohta kuskil pool ei olnud, siiski kannatas ta seda rõõmsama meelega wälja, kui rahwa naeru ja teutust, kes temale järele jooksid ja tema uuefündimise pesemist, Saale jões, õnnistasid.

Nüüd hakkas tema järele mõtlema, miska seda teutust rahwale jälle tagasi wõis maksta.

4. Lugu.

ARHIIV-
RAAMATUKOGU
H. LEOKE

Ruidas Sõkullipeegel pääle saaja poisile saapad jalast ära lajeb tõmbada, mis läbi pärast suur tüli tuleb.

Warsti pärast seda tahtis Sõkullipeegel enese teutamise pärast, Saale jõe ääres, rahwale kätte maksta. Tema panni jälle ühe kõie üle jõe ja kutsus rahwast oma kunsti uueste waatama. Kõik ligidamalt rahwas tullid jälle kokku ja nimelt himmulikud ligimale minema, olid poisikesed. Nüüd ütles Sõkullipeegel sõbralikult poistele: „Mina tahan teile üht kena tempu kõie pääl käies näidata, kui teie minu kätte selle kunsti tarwis omad saapad usute ehk lubate.“ Ükski ei tõrkunud selle wastu, waid tõmbasid neid jalast ja andsid Sõkullipeegli kätte. Saapid oli 2 sokki (1 sok 60 tüki. Kes wõib

sega rehnungi pääst wälja arvata?) Tema pistis nüüd saapa kõrwadest ühe nõõri läbi, tõmbas neid selga ja läks kõie pääle. Kõik päält waatajad ajasid suud ja silmad perani ja oodasid himmulikult tulewat kunsti näha saada. Seda nähes himmustasid kül mitmed omad saapaid tagasi; aga mis tehtud, oli tehtud. Kui nüüd Dõkullipeegel kõie pääl istus ja oma kunsti pääle hakkas, hüüdis tema enne: „Poisid, pääsige järele, igaüks pangu tähele ja otsigu oma saapad kätte.“ Nüüd leikas tema nõõri katti ja wiiskas saapad kõik ühte hunikusse kaldale. Iga üks ruttas oma saapid kätte saama. Üks karjus: see on minu saabas, teine jälle: ära waleta, see on minu oma. Nõnda hakkasid nemad wiimaks ühte teist karwu pidi kiskuma ja teibastega togima. Üks karjus all, teine pääl; üks kiskendas, teine wandus ja kolmas naeris, lähedelt, sääl oli hirmus kisa ja karjumine. Dõkullipeegel aga tahtis naeru pärast kõhu äraakfesta ja hüüdis: „Paras, paras! see on õige paras! otsige nüüd oma saapid üksteise seast. Enne naersite teie, nüüd naeran mina.“ Senni kaua kui teised endid saabaste pärast weriseks peksid, läks tema juba kus seda ja teist, istus kodus ja parandas oma saapid. Tema ema, kes sest midagi ei teadnud, oli nüüd wäga rõõmus, et poeg tööd hakkas tegema ja mõtles, et tema nüüd tõeste ennast parandama saab.

5. Lugu.

Kuidas Dõkullipeegli ema teda üht ametit sundis õppima.

Dõkullipeegli ema oli nüüd rõõmus, et tema poeg lähikese ajaga üheks waguseks poisikeseks oli jäänud ja sundis teda midagi handwärgi ametit õppida. Aga poeg ei tahtnud midagi ametit õppida ja wabandas ennast

seega, et kõik tööriistad on kallid osta ja selle tarwis ei olla temal ega ka mitte emal enesel raha. „Ema aga ei jätnud asja mitte järele, waid käskis teda raha laenata, pisema wärgiga pääle hakkada, et edespidi, kui ajad ennasti muudawad, siis ka asjad paranewad. Ta tuletas temal tulewiku meele. „Armas ema!“ ütles poeg, „sa nääd kül, kuidas asi raske pääle hakata nenda on ta ka raske edasi pidada.“ „See pole tösi“, ütles ema, „ära lorise, mul ei ole enam neljal nädalal leiba majas olnud ja ei saa ka selle mooduga saama. H akka töösse!“ „Neljal nädalal pole leiba sinul majas olnud, mis see minule korda läheb, kas sul on woi ei ole?“ ütles poeg. „Waene sööb siis kui t'al on ja rikkas siis kui t'a tahab. Nõnda ka meie.“

6. Lugu.

Kuidas Dõkullipeegel Straswurti linna pagari käest koti täie leibu ärapettis.

„Oh! armas Jumal, aita isi“, öhkas Dõkullipeegel teisel hommikul, „miska pean mina oma ema rahuliseks tegema? kust pean mina temale leiba saama?“ Pää mõttid täis, läks tema Straswurti linna. Säääl läks tema ühe pagari majasse ja ütles pagarile: „Hää söber, lubage minu härrale kümne shillingi eest leiba.“ Tema nimetas oma härra nime, kes ka Straswurti linnas elada, ütles ka tema maja numbri ja palus et pagari meister üht oma poissti ühes temaga raha järele pidi saatma. Pagar oli sellega rahul ja lubas oma poissti ligi. Dõkullipeeglil oli aga kawaluse pärast katkine kot ligi. Selle sisse laskis tema nüüd leiba pätsid panna ja läks siis poisiga minema. Kui nemad juba nimetud maja uulitse nurga pääle jõudsid, laskis Dõkullipeegel salamahti läbi koti haugu ühe leiba pätsi uulitsa pääle po-

riise kuffuda, mis kas siis leiva koti seljast maha ja ütles pagari poisile: „Oh ma wilets ja õnnetu inime, seda määratud leiba ei tohi mina oma härrale mitte wiia; ole nenda hää, jookse ruttu kodu ja too minule selle leiva asemel uus leib, ma tahan sulle hääd joot- raha anda; mina ootan siin senni kaua.“ Hää pois jooksis ja tõi teise leiva pätsi. Aga kui tema tagasi tuli, ei leidnud ta Sõkullipeegelt enam sääl ootamas, waid see oli juba leiva kotiga kadunud ja majade war- ju ennast eest ära peitnud. Et pois Sõkullipeegelt enam ei leidnud, seepärast läks tema kodu tagasi ja andis seda pagarile tääda. Etse kohe läks pagar ööldud majasse, kus see nimetud härra elas, aga säält sai tema wastust, et härra ei ole leiba mitte käskinud tema juurest tuua ja et temal üht niisugust poisi, nagu Sõkullipeegel, ei ole. Nüüd sai pagar aru, et tema petetud oli ja läks pahase meelega kodu. Sõkullipeegel aga pani leiva koti ühe woori mehe wankri pääle, kes tema ligidalt külast oli ja sõitis sellega koju. Kodus ütles tema oma emale: „Wõta ja söö, seepärast et sul nüüd on ja ära nurise minuga.“

7. Lugu.

Kuidas Sõkullipeegel teiste poistega ülearu putru pidi sööma ja weel päälegi peksetud sai.

Sääl külas, kus Sõkullipeegel oma emaga elas, oli see pruuk, et kui keegi ühe sea äratappis, siis pidi tema naabri lastele, kui nemad tahtsid, puruks tambitud sea- lihast ja sinna juure pruugitawaisi rohtudest üht wärsket suppi keetma. Sääl küllas elas üks rikkas karjamõisa rentnik, see oli ahne ja ei tahtnud seepärast lastele ööl- dud suppi mitte keeta; ta mõtles kawaluse pääle, kuidas seda neilt ärawõtta ja selle asemile üht leotud, põlenud

leiva koorukedest tehtud suppi (putru) süüa anda. Kui nüüd küla lapsed tullid ja Sõkullipeegel ka, laskis tema neid tuppa tulla, panni ukse taga järele lukku ja kallast neile siis suppi waagnasse. Supi seas oli niipalju põlenud leiva kooruksid ja sawi tüfka, mis ahju põhjast leiva külge olid jäänud, et lapsed neid ei võinud ega jõudnud alla neelda ja seepärast ei mekinud see sup neile mitte meele järele. Kui nüüd mõni laps söögi juurest ära läks ja ei tahtnud enam süüa, siis võttis rentnik kase okstega nende alumist otsa haljemaks teha, kuni need walu pärast jälle sööma pidid minema. Maja peremehel oli Sõkullipeegel oma tegudega küllalt juba tutaw, seepärast kui tema teistele ihu hirmu andis, ei unustanud tema teda ka mitte ära, waid andis tutwuse pärast temal weel waljemad hoobid. Nõnda ajas tema neid niikaua taga, kuni kõik söök, mis selle tarwis oli keedetud, otsa lõppes. Muidugi täada, mekkis se neile, nagu nälja ajal koerdel metsa rohi. Sest ajast saadik ei olnud kellegil enam himmu ahne majasse sealihä suppi sööma minna. Sõkullipeegel aga mõtles iseeneses: Dota aga, ma tahan sulle kõik auusaste tagasi tasuda ja worst worsti wastu anda.

ARHIIV-
RAAMATUKOGU
H. LEOKE

8. Lugu.

Kuidas Sõkullipeegel tegi, et ahne kuled ja kanad endid söögi pärast puruks kistujid.

Kui teisel päawal ahne mees, kes lapsi oli peksnud, kodust põllule läks, tuli tee pääl Sõkullipeegel temal wastu. „Armas Sõkullipeegel!“ küsis ahne mees, „millal tuled jälle minu juure sööma?“ „Siis, kui sinu kuled, kanad kaklewad ja ikka nelja kaupa ühe leiva raasokese kallal kisuwad“, wastas Sõkullipeegel. „See ei saa ialgi sündima“, wastas ahne. Sõkullipeegel ütles: „Kuidas,

Kas mina siis peaksin enne sinu juure sööma tulema, kui veel sealha supi sööma aeg ei ole? Nende sõnadega läks tema minema ja mõtles järele, kuidas wiisi ahne kuled, kanad üks teist kiskuma saaks panna. Warsti nägi tema nimetud mehe warwasjalad küla tänawas kõndivat. Tema mõttis pikad nõõrid, sidus siis ikka kaks tükki, mõlemad keskpaigast kokku ja sidus iga nelja nõõri otsa külge ühe tükkikese leiba. Kuled, kanad neelasiid need leiba rasokesed kurku, aga ei saanud neid mitte täieste alla neelda, sest teisest nõõri otsast tõmbas jälle teine tagasi. Nõnda kiskusiwad enam kui 30 kulle ja kana, ega wõinud leiba tüki suuruse pärast endid mitte lahti päästa. Nemad hakkasiid üks teist peksuma, tapma ja puruks kiskuma.

Nõnda oli Sõkullipeegel ahnepäitsule tema sealha suppi kätte maksnud.

9. Lugu.

Kuidas Sõkullipeegel mesipuuusse ronis ja kui kaks warast öösel tulewad mesipuud warastama, kuidas tema tegi, et mõlemad üks teist peksuma hakkasiid ja mesipuud käest maha kuktu lastiwad.

Üksford juhtus, et Sõkullipeegel oma emaga kirikust kodu minnes küla kõrtsi läks. Et tema nüüd ennast säääl täis oli lakkunud, siis ei jõudnud tema enam kodu minna, waid otsiis omal kohta, kus ta ennast wälja puhata wõiks. Tema juhtus ühte aeda, kus mittu tühja ja täis mesi puud olid. Tema ronis nüüd ühe tühja mesipuuusse, et säääl ennast nattuke wälja puhata saaks.

Sellsamal öösel tullid kaks meest ja tahtsiid üht mesipuud ära warastada. Nemad rääkisiwad isekeskis: Nemad olla kuulnud, et kõige raskema mesipuu sees olla ka kõige enam magust. Seepärast tõtsiid nemad mesipuud kõik üks teise järele ülesse ja leidsiid seda, kus Sõ-

fullipeegel sees magas, kõige raskema olemat. Siis pistsid nemad üht kaigast mesipuu lait läbi ja kandsid üks esimest, teine tagumisest kaita otsast, mesi puud suure waevaga edasi.

Sõkullipeegel ärkas mesipuu sees üles ja mõtles seda asja nattukene aega järele. Et kottpime õõ oli ja üks teist näha ei wõinud, siis tõmbas Sõkullipeegel esimest karmust.

See sai oma seltsimehe pääle wihaseks ja mõtles, et see teda karmupidi oli kiskunud; ta hakkas teda sõimama ja kiruma. Tagumine hakkas ka wastu ja ütles: „Mina usun, sina magad minnes ja unistad, kuidas wõisin mina sind karmustanud olla? Sest waewalt jõuan aga kahe käega mesipuud ülewal kanda“. Sõkullipeegel naeris salaja ja mõtles: Nali saab hästi minema. Tema laskis ennast weel mõni wagu maad kodu poole sõidatada, siis andis tema mesipuust rusikaga tagumisel hää jõmaka kakrauku. See sai weel wihasemaks kui enne ja ütles teisele: „Kas sa peast nõdraks oled läinud? Mina kannan mesipuud, nõnda et kintsud wõbisewad ja kää sooned wabisewad ja sina ütled weel, et mina sind olen tuttistanud, kuidas julged sa seda ütelda ja päälegi mind weel selle pärast kõrwa kiiludega karistada? Lähme kohtusse, seda ma sul ei kingi.“ Esimene wastas: „Ära waleta, sina kelm! Sina kiskusid mind kül enne, aga kuidas wõisin mina sind nüüd lüüa? Sinul pole midagi muud kui astud järele, kus mina ees lähen, aga mina pean teed vaatama, et meie ära ei effi, ega üle kaela mõnda kohta kraawi ei kärwa; päälegi on nüüd nii kottpime, et ühte puhku peab ette vaatama, millas on siis mul aega olnud sind karmu pidi kiskuda?“ Niisuguse wahetamise waidlemisega kandsid nemad weel natuke maad mesipuud edasi, siis tõmbas Sõkullipeegel mõlemid ühekorraga karmust, tagumist nii kõwasti, et ta

pää mesipuu vastu toetas ja isimest, et ta aigutama ja taewa poole vaatma hakkas, nagu tahaks ta taewa tähti omale päästjaks ja abimeheks kutsuda.

Wihase meelega laskis tagumine mesipuu maha ja jooksis isimese farmade kallale. Nüüd ei olnud enam sõnadega sõdimene, waid farmupidi kiskumine ja wemmeldega wehtlemine, kunni nemad wiimaks werised, pimedal ööl kiskudes ja suurt walu kiskudes, ilma mesipuuta kodu läksid. Nõnda oli waras wargale teenitud palka kättemaksnud. Sõkullipeegel, kui tema kuulis, et nemad äraläksid, waatas mesipuust wälja; aga et alles pime öö aeg oli, siis jäi tema kunni hommiku walgeni sinna sisse puhkama.

Pärast pääwa ülestõusu, kui tema mesipuust wälja astus, ei täadnud tema mitte, kuhu kohta mesipuu-wargad teda olid kannud. Wiimaks, kui tema tüki maad ära oli marssinud, juhtus ta ühe lossi juure, kus tema ennast lossi hoowi puhastajaks poisiks tellis.

ARHIIV-
RAAMATUKOGU
H. LEOKE

10. Lugu.

Kuidas Sõkullipeegel praetud kana wardast äraõi.

Nüüd tuli Sõkullipeegel Braunshweigi maakonda, Magdeburgi linna ligidale, ühe kiriku õpetaja juure. Kiriku õpetajal oli hää meel tema lahkuse üle, tellis teda warssi omale teendriks ja lubas temale niisugust sööki, ülespidamist, nagu oma köögitüdrukule. Sõkullipeegel ei lasknud mitte kaks korda öölda ja tegi kauba häämeelega ära. Köögitüdruk wõttis warssi kaks tapetud kana ja panni neid warda otsa praeahju. Et nemad ennemine praetud saaksid, oli Sõkullipeegel wirt ja wiisakas neid ümber liigutama. Warssi oli Sõkullipeegel praeahju juures tähele pannud, et köögitüdruk ühe sil-

maga oli ja mõtles nende sõnade pääle, mis õpetaja temale tellimise aeg oli üttelnud: et tema niisugust hääd ülespidamist peab saama, kui tema kõõgitüdruk. Sellepärast mõttis tema praehjust warda otsast teise kana wälja ja panni seda kõõgis ilma leiwata nahka. Kui lõuna sööma aeg kätte jõudis, tulli see ühe filmaga kõõgitüdruk praekanu ahjust wälja wõtma. Et nüüd Sõkullipeegel ühe kana ära oli söönud, leidis kõõgitüdruk ühe ainsa kana warda otsast. „Sõkullipeegel“, ütles tüdruk, „ma olen kaks kana praehju pannud, aga ahjus nään ma ühe ainsa oletat, kus on see teine kana jäänud“? Sõkullipeegel wastas: „Kõõgipreilike, tehke oma teine film ka lahti, siis näete kül mõlemad kanad“. Kõõgitüdruk sai selle üle wäga wihaseks ja läks õpetajale kaebama, et hoowi pois on teise kana praehjust ärawõtnud ja söimas mind, kui mina kana järele nõudsin. Õpetaja läks nüüd ise kööki ja ütles: „Kuule, Sõkullipeegel, mikspärast oled sina minu kõõgitüdrut söimanud? Mina nään kül, et üks ainus kana ahjus on, aga ommeti on neid kaks olnud, kus on siis teine jäänud“? Sõkullipeegel wastas: „Uuus õpetaja, ärge pahandage; minul on õigus. Teie näete ühe kana, see on tõsi, aga kõõgitüdruk ütles ennast ka ühe kana näinud ja 1 kana ja 1 kana on kokku 2 kana. Niisugust rehnungi mõistab juba iga laps enne, kui ta walla kooli läheb, aga teie ja teie kõõgitüdruk weel mitte. Kui mina õteti rehendanud olen, siis peawad seega mõlemad kanad alles olema. Päälegi waatas kõõgitüdruk ühe filmaga. Mina käsksin teda mõlemad filmad, et ta siis kaks kana näaks, lahti teha, aga tema sai selle üle wihaseks ja jooksis ära“. Õpetaja hakkas naerma ja ütles: „Minu tüdruk ei wõinud mitte mõlemate filmadega waatada, sest temal on üks ainus terve film“. Sõkullipeegel wastas: „Seda ütlete kül teie, aga mina ei usu seda mitte“.

„Mis see waidlemine ja ilmaasjata wastuajamine aitab“, ütles õpetaja, „aga ommeti teine kana puudub.“ Sõkullipeegel tunnistas üles ja ütles: „Mina sõin küll selle teise kana ära, sest teie ise ütlesite, et mina pean niisugust ülespidamist saama nagu teie kõõgitüdruk.“ See oleks minule südame valu teinud, kui teie kahetsegi mõlemad kanad oleksite ilma minuta ärasõõnud, sest niisugune wihapun, teie kõõgitüdruk, ei oleks minul midagi annud ja teie oleksite siis oma lubamistega walelikuks saanud, aga et ma seda ei tahtnud, siis sõin ma teise kana ära.“ Õpetaja oli selle kõnega rahul ja ütles: „Noh, sest praetud kanast pole suurt lugu, kui sina aga edespidi minu kõõgitüdruku sõna kuuled.“ Sõkullipeegel wastas: „Sah, kõik ma tahan häämeelega teha, nagu ma juba tellimise juures lubasin.“

Mis nüüd kõõgitüdruk iial Sõkullipeegelt teha käskis, seda tegi tema ikka poolest saadik. Kui teda pangi täis wet käästi tuua, siis tõi tema poole, kui teda kaks puud wäljast kõõki käästi tuua, siis tõi tema ikka ühe ja nõnda kõigis asjus tegi tema ikka pool sest käästud tööst. Kõõgitüdruk ei jõudnud seda mitte wälja kanna-tada ja läks õpetajale kaebama. Õpetaja wõttis teda käpile ja ütles: „Armas Sõkullipeegel, mis wiga see on, et kõõgitüdruk sinuga sugugi rahul ei ole ja ikka minu juure kaebama tuleb?“ „Seda mina ka ei tää, olen küll järele mõttelnud, aga ei saa aru. Mina ei ole midagi oma tääda pahaste teinud, waid ikka nenda, kuidas teie olete käskinud.“ Teie olete ütelnud, et minul peab nii olema, kui teie kõõgitüdrukul, siis olen mina ka seda püüdnud täita. Teie kõõgitüdruk waataks häämeelega mõlemate silmadega ja ommeti on temal üks ainus, siis on temal ka üksnes pool palet ja mina teie käsu järele teen ka seepärast pool tööd.“ Õpetaja hakkas selle üle naerma, kõõgitüdruk aga sai wihaseks ja ütles: „Herra,

kui teie niisugust narri veel pikem aega tahate pidada, siis ütlen mina ennast teenistusest lahti". Seda ei tahtnud just õpetaja mitte, sest et tüdruk teda juba kaua aega truiste oli teeninud ja pidi Sõkullipeegelt ära käskma minna. Et nüüd just kiriku mees ära oli surnud, siis panni õpetaja teda kiriku mehe ametisse, kus nemad kõõgitüdrufuga enam ühes toas ei elanud.

11. Lugu.

Kuivas Sõkullipeegel täada andis, et tema Magdeburgi linna politsei maja katuse päält maha lennata tahab.

Pärast seda, kui Sõkullipeegel tük aega kiriku mees oli olnud, tulli tema Magdeburgi linna ja tegi ennast säääl oma tempude läbi rahvale tutwaks, nenda et kõik linna rahwas teda tundsid ja temast suurt lugu pidasid.

Üksford laskis tema awalikult linna kodanikele täada anda, et tema siin linnas üht iseäralikku kunsti näidata tahab. Tema tahta politsei maja katuse päält maha lennata. Seda kuuldes ruttasiwad wanad ja noored turru pääle, kus politsei maja oli, tema kunsti waatama. Sõkullipeegel läks politsei maja trepi pääle ja laotas säääl oma kässa laiali, nagu tahaks ta lendu minna. Päält waatajad ajasid suud ja silmad perani lahti ja mõtlesid, et lendu-minel saab korda minema. Sõkullipeegel aga hakkas naerma ja ütles walju häälega: „Auhad päältwaatajad! Siia maale mõtlesin mina, et teist niisugust narri, nagu mina, maailma pääl ei ole, aga nüüd nään mina, et siin terve kuulsa linna rahwas, suuremad narrad on, sest kui teie kõik oleksite üttelnud, et teie lennata wõite, ei oleks mina seda mitte uskunud. Mina ei ole mitte ani, ega ka mõni muu lind; lenda-mise tarwis ei ole minule tiiru ega sulga ja ilma nen-

deta ei wõi ükski lennata. Sellepärast näete ja tunnete teie nüüd isi oma rumalust. Teid peab narriks pidama, seepärast et teie tahate, et mina lendma pean, sest mina wõin niisama wähe lennata kui teie". Nende sõnadega astus tema minema. Snimesed, kes osalt teda naersid, osalt aga isiendid karmupidi kiskusid, läksiwad suure südame waluga kodu.

12. Lugu.

ARHIIV-
RAAMATUKOGU
H. LEOKE

Ruidas Dõkullipeegel ühes hospitalis töit haiged ühets pääwats terweks tegi.

Üksford tuli Dõkullipeegel ka Nürnbergi linna ja andis sääl täada, et tema kõiges haigustes imetohter olla. Dõkullipeegli õnneks oli ka ühes uues hospitalis palju haigid ja hospitali ülem oleks häameelega soowinud neid terweks teha, et siis ennemine neist lahti saaks. See ülem tuli nüüd Dõkullipeegli juure ja küsis temalt, kas tema neid haigid, kes kaua aega juba tema juures olnud, wõib terweks teha. Dõkullipeegel lubas seda siis küll, kui temale selle eest 200 rubla maksetakse. Hospitali ülem lubas seda raha maksa, siis kui tema **kõik** haiged terweks wõib teha. Dõkullipeegel lisas veel juure: „Kui mina mitte **kõik** haiged terweks ei wõi teha, siis ei pruugi sina minule mitte ühte kopikat maksta“. See kõne oli hospitali ülemal nii meelepärast, et tema Dõkullipeeglit' veel 20 rubla raha juure lisas.

Dõkullipeegel läks nüüd kahe teenriga hospitaliisse haigid vaatama. Tema küsis iseäranis igauhe haige käest tema haigust järele ja äraminnes ütles tema kõigidele: „Mis mina sulle rääkinud olen, seda ei pea sina kellegile rääkima“. Igaüks haige lubas seda. Tema ütles igalühel sala kõrwa siise: Kui mina teid haigid

pean terveks tegema, siis ei või see teifeti mitte sündida kui et ma ühte teie seast ära ei põleta ja seda pulwert teistele sisse ei anna. Kes nüüd teie seast kõige haigem on, seda tahan mina ärapõletada, et siis teifed seeläbi terveks võiksid saada. Mina tahan hüüda: Kes mitte haige ei ole, see tulgu wälja ja argu wiibigu mitte! Kes nüüd teie seast mitte wälja ei jookse, seda tahan mina otsekohe pärast finni wõtta laska ja tema elu küünal peab enneaega kustuma, ega ei pea tema siin maailmas pääwa paistet mitte enam nägema.

Kui nüüd Sõkullipeegel need sõnad walju häälega hüüdis, jooksid kõik haiged wälja, nenda et hospital suutumas tõbistest tühjaks sai. Nõnda olid kõik haiged ühe korraga terveks saanud. Kui nüüd hospitali ülem suure tänu ja rõõmsa meelega Sõkullipeeglil tema palga oli wälja maksnud, siis sõitis Sõkullipeegel säält linna.

Kolmandamal pääwal, pärast seda, tullid kõik need-sammad haiged jälle tagasi ja kaebasid oma wigadusi uueste. Hospitali ülem sai nende üle pahaseks ja ütles: „Mis pagana temp see on? Kas mina ei ole teile, mõni pääw tagasi, üht arsti toonud, kes teid punkti pääl kõik terveks tegi, et kõik jalge pääl käia ja korraga ärajooksta võisite ja nüüd tulete teie jälle kõik tagasi? Kes käs kis teid siis ärajooksta? Sarmiline wõtku teid minu pärast. Memad rääkisid nüüd ülesse, kuidas see uus tohter neid oli ähwardanud, et kes hospitalisse jääb, seda tema tahab ärapõletada ja selle pulwert siis teistele sisse anda. Kui hospitali ülem neid sõnu kuulis, sai tema aru, et tema pettetud oli; aga mis möödas, see on möödas, ei woinud enam midagi parata. Tema pidi haiged jälle hospitalisse wõtma ja oma 220 rubla Sõkullipeegli tasku jätma.

Dõkullipeeglil aga oli sööt ja jook jälle seni prii, kuni need 220 rubla otsa lõppesid.

13. Lugu.

Ruibas Dõkullipeegel leiba ostab selle wanasõna järele: Kellel' leiba on, sellel' andatse leiba.

Druuwus annab leiba. Pärast seda, kui Dõkullipeegel hospitali ülemat petnud oli, tulli tema Halberstati linna turu pääle ja et talwe aeg ja kõwa külm oli, siis mõtles tema iseeneses: Talwe on wali ja külm ja päälegi puhuvad kanged tuule hood ja sagedaste olen mina kuulnud ööldawad: Kellel leiba on, sellel' andatse leiba. Sellepärast ostis tema kahe shillingi eest leiba, laenas ühe laua, säädis leiwa pätšid kiriku ukse ette laua pääle, sest et säält palju inimesi mööda käisid ja hakas siis säält juures oma nalja tempusid tegema, et siis ehk seeläbi temale leiba weel juure andatse. Snnetuseks aga tulli üks koer, tõmbas laua päält ühe leiwa pätši ära ja pani sellega minema. Senni kaua kui Dõkullipeegel koera taga ajas, tulli üks emmis künne pörsaga ja lütkas leiwa laua ümber. Igaüks pörsas tõmbas ühe leiwa pätši suhu ja jooksis sellega minema. Dõkullipeegel, kui tema koera tagaajamast tagasi tulli ja leiwa laua ilma leiwa pätšita, ümber nägi olewat, hakas naerma ja ütles: „Nüüd näen mina et see wanasõna: Kellel' leiba on, sellel' andatse leiba, wale on, waid nii on õige: Kellel' leiba tarwis, sellel' anna leiba, sest minul oli leiba, aga keski ei annud juure ja et mull' leiba seekord mitte tarwis ei oluud, siis sai see weel koguni minu käest ärawõetud“. Et see töö temal mitte korda ei läinud, seepärast läks tema säält ära Braunshweigi linna.

14. Eugu.

Kuudas Dõkullipeegel pagari selliks heitis ja leiba teeb.

Kui Dõkullipeegel Braunshweigi linna ühe pagari majasse tuli, küsis pagar tema käest, missugust tööd tema teha mõistab. Tema vastas, tema olla üks pagari sell. Pagar ütles: „Minul ei ole praegu ühte ainult selli, aga tööd on palju teha: kas sa ei võiks minu juure teenima jääda“? Küll, wäga häa meelega“, vastas Dõkullipeegel ja tegi meistriga kauba walmis. Teisel pääwal käskis meister teda töösse hakada ja kuni õhtuni leibu walmis walada, temal isi olla palju muid tallitusi ja ei wõida sellepärast mitte töösse tulla. Dõkullipeegel ütles: „Meister! Ürge pange pahaks, et ma teilt küsin. Missuguse wormi järele pean ma tegema,“? Pagar, kes ka üks naljahammas oli, vastas: „Ise ütled ennast wälja õppinud pagari selli olewat, aga ei tea weel mitte, missuguse wormi järele leiwad ja saiad peab tegema. Mis tehakse siis? Dõkullid wõi merekassid (määrkassid)“? Neid sõnu kuuldes läks Dõkullipeegel ja tegi kõik taignast Dõkullideks ja määrkassideks. Teisel hommikul, kui pagarimeister üles tõusis ja töötuppa waatama läks ei näinud tema mitte ühte timpli ega prantsaia, waid nende asemil puhtad õõkullid ja määrkassid. Selle üle sai pagarimeister wäga pahaseks ja ütles Dõkullipeegli wastu: „Mees, mis sina siin oled teinud“? Dõkullipeegel vastas: „Ei midagi muud, kui üksnes seda, mis teie mind käsksite“. Mis pean ma nende narradega tegema hakkama“, ütles pagar, „niisugusid ei osta keski minu käest“! Nende sõnadega wõttis tema teda kuue kraest kinni ja ütles: „Maksa mulle minu taignas wälja“! Dõkullipeegel vastas: „Kui mina taigna eest raha maksa pean, siis peawad ka need Dõkullid ja määrkassid

minule jääma". „Wõta, wõta kõik“, ütles pagar. Ilma nurinata maksis Sõkullipeegel temale taigna eest nõutud suma raha wälja, panni öökullid ja määrkasid ühe korni sisse ja läks pagari majast minema.

Tema läks oma saia korniga kiriku ukse kõrwa ja hakkab neid sääl rahwale müüma. Ja et seekord palju rahwast kirikus oli, siis sai tema oma isemoodi imesaiade eest weel palju kallimat raha, kui tema taigna eest wälja maksnud oli.

Kui pagar seda kuulis, sai tema iseenese pääle wihaseks, et tema neid mitte omale ei olnud pidanud; ta läks weel Sõkullipeegelt taga otsima, aga see oli juba kus seda ja teist lainud.

15. Lugu.

Ruidas Sõkullipeegel ütsnis paat hobusega sõidab ja mitte hää meelega sääl ei ole, kus lapsed on.

Sõkullipeegel oli üks mees, kes ikka feltsliku elu armastas ja nimelt üht niisugust, kus läbiraäkimisi ja kõnesid peetud sai; aga niikaua kui tema elas, põlgas tema kolme sugusi asju. Esitiks ei sõitnud tema ialgi halli hobusega, seepärast et eeslid ka hallid on, waid ikka paat hobusega. Teiselt ei tahtnud tema mitte sinna jääda, kus lapsed olid, seepärast et lapsi enam tähele pandi, kui teda. Kolmandaks ei olnud tema mitte häämeelega ühe niisuguse peremehe juures, kes tema naljadele ruumi ei annud ega neid ei kannatanud.

Tga hommiku palus tema kange sõõgi, suure õnne ja kõwa joogi eest. Kanget sõõki armas tema apteekrist saawat, sest et ta kül terwe on, olla ta siiski ühe haiguse tunniistuseks, sest haige lasseb arsti rohtu apteekrist tuua, aga mitte terwe inimene. Kui üks telliskivi maja

kattuse pääl maha kukub, siis wõiks mõnigi ütelda: „See oleks üks suur õn mulle olnud, kui ma säääl all oleks olnud, siis oleks telliskiwi mind surnuks löönud“; üht niisugust suurt õnne ei soowinud ega palunud tema mitte omale. Rõige kõwemaks joogiks armas tema wet, sest et see westid ja masinad kaima jõuab ajada. Selle joogi sõber ei tahta tema mitte olla.

ARHIIV-
RAAMATUKOGU
H. LEOKE

16. Lugu.

Kuidas Sõkullipeegel Anhalti krahwi torniwahiks sai, ja kui waenlased tullid, siis ei puhunud tema mitte, kui aga waenlasi kustil näha ei olnud, siis puhus tema pasunaga.

Pärast seda tulli Sõkullipeegel Anhalti krahwi juure, kes teda torni wahimeheks pani. Selleksamal oli ümberkaudse waenlaste pärast, kes tema lossi ärawõita tahtsid, palju hobuse ja jala wäge, kes iga pääw rohket sööki ja jooki krahwil äratarwitafid. Selle tallituse juures unustadi wahimehele torni söök wiimata. Sõkullipeeglil läks aeg igawaks, kõht pikaks ja peenikeseks.

Selleksamal pääwal tullid krahwi waenlased krahwi wastu sõdima ja riisufid krahwi lehmad karjamaalt ja ajafid neid ära. Sõkullipeegel oli tornis, waatas läbi akna wälja ja nägi seda asja päält, aga ei teinud selle üle midagi kisa ega puhunud ka mitte pasunat. Kui krahwil täada anti, et waenlased tema lehmad ära olid wiinud, ruttas tema neile järele. Tornist mööda minnes nägid tema rahwas, et Sõkullipeegel akna pääl seisis ja naeris. Need andsid seda krahwile täada. See laskis teda enese juure tulla ja ütles: „Sõkullipeegel, sina pead torniwaht olema ja waenlaste tulemist minule täada andma, aga kuidas seisad sina nenda akna pääl ja oled wait, kui waenlased tulewad? Miks ei ole sa

mitte hüüdnud"? Sõkullipeegel vastas: „Nuus krahwi härva! Enne söömist ei hüüa mina mitte häämeelega“. Krahwil ei olnud Sõkullipeegluga pikalt aega juttu ajada, waid ruttas waenlastele järele ja hakas nendega sõdima. Tema sai sõjas wõitu ja tõi palju liha ja pekki saagiks koju, nenda et pärast seda liha keetmisele ja peki praadimisele otsta pääl ei olnud. Sõkullipeegel, kes seda asja kõik tornist päält waatas, silmast suhu laskis ja tühja kõhtu kannatas, oleks ta wahitornis häämeelega midagi söögi poolest hamba alla soowinud, aga ei toodud.

Kui nüüd praad walmis oli, hakas tema tornis hüüdma ja pasunat puhuma, tähenduselis, et waenlased jälle tulewad; aga waenlasti polnud kusagil tulemas. Krahw, kui ta seda kuulis, ruttas söögi laua juurest minema, ehitas ennast sõja riistadega ja ruttas siis kõige oma sõja wäega lossi wärawast wälja waenlaste wastu sõdima. Senni kaua jooksis Sõkullipeegel, nii ruttu, kui jalad andsid ja suudsid tornist maha, läks krahwi söögi saali ja witsutas sääl kere pehmet ja raswast põrsa praadi täis (sest söök oli suure rutuga laua pääle jäänud) ja läks siis wahi torni tagasi. Kui krahw, tema pere ja sõawägi tagasi tullid, ilma et nemad ühtegi waenlast oleksid näinud, ütlesid soldatid: „Nuustud krahwi härva, torniwaht on meiega paljalt wigurt mänginud ja meid narrinud.“ Krahw laskis Sõkullipeegelt enese juure tulla ja ütles siis temale: „Torniwaht, sina warukaal, mis pärast oled sina ilmaasjata puhunud, kui kedagi waenlast näha ei olnud"? Sõkullipeegel vastas: „Seepärast et mitte ühte ainust waenlast ei olnud, pidin mina ometi mõnda kutsuma.“ „Sina teed selget narri ja wiguri tempu“, ütles krahw, „kui waenlased tulewad, siis ei puhu sina mitte ja kui waenlasti kuskil pool näha ei ole, siis puhud sina; sina narrid ja pilkad mind awalikult“. Tema ütles teda tor-

nivahi ametist lahti. Aga et Sõkullipeegel veel mitte täieste oma tellitud aega ei olnud wälja teeninud, siis pidi tema, seepärast et ta tellitud palga kätte tahtis saada veel krahwi teenima, enne kui see temale wälja sai maksetud. Sõkullipeegel sai nüüd sõawäe soldatiks. Aga see amet oli temal wäga alw ja raske ja ta oleks igapäaw soowinud sellest lahti saada.

Aga mis mitte hääga korda ei läinud, seda katsus tema kawaluslega korda saata. Suhtus ükskord, et sõawägi jälle waenlaste wastu pidi sõdima minema, siis jäi Sõkullipeegel kõige wiimseks minema, aga tagasi tulles oli tema kõige esimene. Siis ütles krahw temale: „Kuidas see tuleb, et sina minnes kõige wiimne oled ja tagasi tulles kõige esimene“? Sõkullipeegel wastas: „Auustatud krahwi härra, ärge pange seda mitte pahaks, ega ärge saage selle üle mitte wihaseks; sest kui Deie ja Deie maja rahwas kõik sõid ja jõid, istusin mina wahitornis ja waatasin haleda meelega päält ja ei olnud minul midagi muud, kui tühi kõht, seepärast olen mina seeläbi wäga jõuetumaks jäänud ja üks jõuetu ei wõi mitte kõigi esimene olla waenlaste wastu sõdima minema, seepärast pean mina tagasi tulles ruttama, et mina kõige esimene sõõma oleks ja seeläbi oma jõudu jälle kätte saaks, pärast seda tahan mina häämeelega kõige esimene minnes ja kõige wiimne tagasi tulles olla“.

Krahw ütles: „Mina näen, sina oled täis kelmust ja wigurid. See sõök, mis sinul üksainus kord toomata jäi, ei wõinud sind mitte nii nõrgaks teha, et sina nüüd mitmekordse sõõmise järele enesele veel mitte pole jõudu kätte saanud“. Sõkullipeegel rääkis iseeneses: „Kui sull ka kül sula õigus on, aga siiski süüasse see ikka s'u käest ära“.

Need sõnad ei olnud mitte krahwi meelepärast, seepärast maksis tema otsekohe temale ta teenitud palga wälja

ja käskis teda oma teed minna ja mitte temale enam oma filmi ega jalgu näidata.

Seda oli Döfullipeegel juba ammu ootnud ja igatsenud; seepärast läks tema säält rõõmuga minema.

17. Lugu.

ARHIIV-
RAAMATUKOGU
H. LEOKE

Kuuda Döfullipeegel oma hobusel' kuld rauad alla lüüa lastis.

Döfullipeegel oli üks niisugune mees, kes oma tarkuse ja wagaduse pärast mitmedest suurtsugu härradest kiidetud sai. Koguni mõningad wärstid wõtsid teda häämeelega wastu ja andsid temale riidid, süüa, juua, raha, hobusid ja wanakrid. Seda näeme meie järele tulewast jutustamisest selgeste.

Üksford tuli tema Daani kuningaga juure ja palus temalt luba, säääl oma kunsti ja wigurid näidata. Kuningas, kes juba enne temast palju oli kuulnud, lubas seda ja palus teda omale üht iseäraliku kunsti näidata; selle kunsti eest lubas kuningas tema hobusele kõige paremad rauad oma kulu pääle alla lüüa laske. Döfullipeegel oli selle lubamisega wäga häästi ruhul, aga et kuningas mitte nii kalliste rauade pääle ei mõtelnud, nagu Döfullipeegel, seepärast ei uskunud tema kuninga lubamist mitte, waid küsis weel üksford üteldes: „Kuustud kuningas, kas ma wõin ka seda uskuda, ehk wahest ei pea Teie mitte oma sõna?“ Kuningas wastas: „Kui sina aga oma kunsti ilusaste mõistad teha, siis tahan mina oma sõna tõeste pidada“. Kuningas andis selle pääle weel ühe kirjaliku tunistuse, mis tema oma käega oli kirjutanud, et tema tõeste tahab sõna pidada. Kui Döfullipeegel oma kunsti ärateinud oli, siis läks tema kullasepa juure ja lastis säääl oma hobusel' kuninga rehungi pääle kuld rauad hõbe naeltega alla lüüa. Siis

läks tema kuninga juure ja küsis, kas tema lubab hobuse rautamist maksta. Kuningas, kes neist kuld raudadest midagi ei teadnud, käskis oma käsameistert seda raha väljamaksta, sest Sõkullipeegel ei olnud temale sellest sõnagi lausunud, et tema just need kõigeparemad ja kõige kallimad rauad oli alla lasknud panna. Käs-
sameister mõtles ka, et tema oma hobuse ühe prostoi sepa juures oli rautada lasknud; aga Sõkullipeegel wiis teda kullaseppa juure ja see nõuudis hobuse rautamise eest 1000 rubla. Seda suurt summa ei tahtinud käs-
sameister mitte isi väljamaksta, waid läks enne seda kuningale täätama. Kui kuningas seda kuulda sai, las-
kis tema Sõkullipeegelt enese juure tulla ja ütles: „Sõ-
kulligeegel, sinu kunstitük oli minu tahtmise järele ja ma peaksin sellepärast sinust palju lugu, aga see on paha, miks oled sa oma hobusele minu rehningi pääle nii kallid rauad alla lasknud lüüa?

Kui mina kõik omad hobused nii kallilt rautada la-
seksin, see on, kuld rauad hõbe naeldega, siis peaksin mina warssi maad ja rahwast raha puuduse pärast äramüüma ja ennast üle pää wõladesse andma“. Sõkullipeegel
wastas: „Minu armuline härra ja kuningas! Ärge nu-
risege ilmaasjata minu üle, mina ei ole midagi mis paha, waid üksnes Teie lubamise järele, teinud. Mina ar-
wasin kuldraudu kõige kallimaks hobuse raudadeks ja et Teie oma lubamisega mitte walelikuks ei jääks, lasksin
mina neid alla lüüa“. Kuningas ütles: „Sina oled
minul' kõigetruuwim ja sõnakuulelikum teender, sina teed
mis mina sind käsin“. Tema naeris weel selle targa
tembu pärast ja maksis siis, ehk kül pahase meelega, tuhat
rubla Sõkullipeegli hobuse rautamise eest kullasepale
wälja.

Rüüd laskis Sõkullipeegel need kuld rauad alt ära-
kiskuda ja Rootsi rauast rauad alla lüüa.

Tema jäi, nii kaua kui kuningas elas, temale üheks truuwiks teendriks.

18. Lugu.

Kuidas Dökullipeeglit Lüneburgi maal käimine ära oli keeldud.

Lüneburgi maal oli Dökullipeegel üksford suurt kurja tempu teinud ja selle pärast keelas selle maa hertsog teda omale maale tulemast. Kui ta ehk wahest sääl oleks leida olnud, siis pidi teda otskohe kinniwõetama ja ülespoodama.

Dökullipeegel ei tahtnud aga koguni seda maad läbi käimata jätta, waid kui juhtus, reisis tema sellegi pärast säält läbi. Juhtus aga üksford, kui tema jälle Lüneburgi maalt läbi pidi reisima, et hertsog isi temale wastu tulli.

Dökullipeegel mõtles: Pögeneks mina nüüd eest ära, siis see ei aita mull' ka midagi, sest tema ajab mull' oma wileda jalge hobusega järele ja saab mind ometi kätte ja ta laseb mind siis kõigeparema puu külge üles kõlkuma panna. Seda ma ei tee, tuleb mis tuleb, juhtub mis juhtub.

Tema ei mõtlenud mitte kaua järele, waid astus hobuse seljast maha ja ütles iseeneses seda wanafõna: Julgeste pääle hakkata on pool tehtud.

Tema tappis hobuse ära, leikas siis ruttu kõhu katki, kiskus siskonna seest wälja ja peitis siis ennast tapetud hobuse kereesse hertsogi eest ära.

Kui hertsog ja tema saadikud teed mööda hobuse kere kohta seisma jäid, nägi üks teender Dökullipeegelt sääl sees seiswat. See ütles: „Härra! härra! Waatke Dökullipeegel on siin hobuse kere sees“. Hertsog läks nüüd ligemale ja ütles: „Dökullipeegel, kuidas julged sina en-

nast jälle minule näidata, mis oleb sina äraunustanud, mis mina sulle olen öölnud, et kui sind siin maal peakse leitama, siis peab sind otsekohe ülespoodama"? Sõkullipeegel vastas: Armuline würost ja härra! Mina loodan, teie saate mulle armu andma, sest ma ei ole nüüd seeford midagi kurja teinud, et mina üles poomise wäärt peaksin olema". „Mis armu sina weel palud"? ütles hertsog, „wõi mis wiguri pärast seisad sina nüüd oma hobuse keha sees"? „Ei mitte wiguri pärast, kõigi armulistem suur Würost!" wastas Sõkullipeegel. „Mina kartsin wäga Teie hirmu ja seepärast ei jäänud mul midagi paremat nõuu üle, kui et ma juba aegsahte isenehja posti wahela (see on 4 hobuse reie) wahela) läksin, sest postide wahela oleksite teie mind ikka oma sõna järele pannud ja sääln ülespoodnud". Selle üle hakkas hertsog naerma ja ütles: „Kui sina lubad nüüd suutumast minu maalt ärajääda, siis tahan mina sinul seeford armuanda ja wõid rahuga minna"? Sõkullipeegel wastas: „Kuidas hertsog käsib, nenda ma tahan teha". Hertsog andis oma hobusele walu ja läks sõites edasi.

Nüüd kargas Sõkullipeegel hobuse kerest wälja ja ütles iseeneses: „Tänu sulle, kallid hobune! tuhatkord tänu sulle! sina oled mind hertsogi kühüst ärapäästnud. See on parem, et kaarnad ja rongad nüüd sind sõowad, kui et mind oleks ülespoodud ja siis lindule rooaks jäetud". Nende sõnadega läks tema sääln seeford maalt ära.

19. Lugu.

Kuidas Sõkullipeegel ühe taluniku käest maad ostis ja selle sees keeltud maale sõitis.

Warsi selle järele tuli Sõkullipeegel jälle sinna samasse maale ühte külasse tagasi ja ootas sääln niikaua,

funni hertsog kodust wälja sõitis, et temaga siis uut puksi wõis mängida.

Säälsamas külas sõitis üks talunik kahe ratta kâruga oma põllu pääle. Sõkullipeegel, kui ta seda nägi, läks taluniku juure ja küsis: „Kuule w'a küla wader! Kas see maa, kus pääl meie praegu seisame, on sinu oma päralt“? „Jah muidugi“, wastas talunik. Tõe poolest, küla noorsand, see maa on minu päralt, sest mina olen teda oma wanematest pärinud ja wõin seda müüa, kellele ma isi tahan“. „Wägä hää“, ütles Sõkullipeegel, „aga kui palju raha tahad sina, kui sina ühe sellesama kârü täie omast maast minule müüd“? Talunik küsis kahe hllingit. (Saksamaa rahaarm). Sõkullipeegel maksis seda temale röömuga wälja, siis istus tema kârü pääle ostetud maa sisse ja sõitis oma hobusega, keda ta hilja aja eest ühe Gebra mehe käest oli ostnud, ülewal nimeetatud hertsogi lossi poole. Kui nüüd hertsog kodust wälja sõitis ja Sõkullipeegelt kârü pääl kõrwust saadis oma maa sees istumat nägi, ütles tema: „Sõkullipeegel, sina wõrukmaal! Mina olen sulle ammuagi ärafeelnud minu maale tulla, aga sellegi pärast oled sina siin ja päälegi minu lossi ees. Sina üleliig julge. Ei wennike, ai wennike, prat, seekord ei pääse sa enam elusalt minema.“! „Armuline härra“, wastas Sõkullipeegel, ärge eksiige, mina ei ole mitte teie maa pääl, waid mina istun oma enese maa sees ja maa pääl, mis mina ühe taluniku käest ostnud olen; see ütles, et see maa olla tema oma pärandus ja wõida seda müüa, kellele ta ise tahab“. Hertsog sai nüüd aru, et Sõkullipeeglil õigus oli ja et tema üks nalja hammas ja wiguri mees oli, seepärast ütles tema Sõkullipeeglile: „Korista ennast siit ühes oma maa ja kâruga ja ära tule mitte enam jälle tagasi, muidu ma lasen sind ühes sinu hobuse ja kâruga ülespuua“.

Seda kuuldes lõi kas Šöökullipeegel suure hirmu pärast rangi roomad katti, kargas ruttu hobuse selga ja ajas tuhatnelja säält minema. Oma kalli käru jättis tema ühes priiksostetud maaga lossi ukse ette seisma. Aga et see käru hertsogi lossi edist väga inetuks tegi, pidi ta teda otsekohe enese kuulu pääl äralaskma wiia.

20. Lugu.

Ruidas Šöökullipeegel Praagi linnas Bööni maal suure kooli pääl studentidega waidles ja iga küsimuse pääle wastust andis ning see läbi väga kuuljats sai.

Praagi linnas andis Šöökullipeegel ennast üheks tar- gaks, õpetud meheks üles, kes iga küsimuse pääle õiget wastust mõistab anda ja et keski magister (kooli ülem) oma tarkusega tema wastu ei jõua. Niisugune kõne pa- handas suure kooli ülemid väga. Seepärast tullid ne- mad kõik kokku ja pidasid nõuu, mis sugused küsimused nemad Šöökullipeeglile ette pidid panema, et tema oma wastustega finni jääks ja mõtleksid, kui tema ei mõista meie küsimuste pääle wastata, siis wõime teda wäljanaerda.

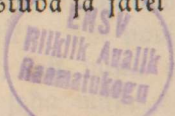
Nemad wõtsid nõuuks ühel sääatud pääwal kokkutulla ja Šöökullipeeglile üht sõnadega sõdimist ette wõtta, kus siis rektor (kooliülem) küsimused ette pidi panema.

Teiseks pääwaks lasksid nemad Šöökullipeegelt paluda, küsimuste pääle wastama tulla. Šöökullipeegel pidi käsu toojale üht kirjaliku tunistust andma, et tema ka tõeste tulla tahab ja kõigist kooliprowessoridest oma tarkust üle proowida lasseb. Šöökullipeegel wastas suusõnaga:

„Ütle oma härradele, mina saan seda tänuga täitma ja loodan, et mina weel kui üks auus ja tark mees saan leitud olewat“. Teisel pääwal tullid jälle kõik proweesso- rid ja ka suurem osa kooli õppijaid kokku suurekooli saali.

Sõkullipeegel aga võttis kõrtsmiku, kelle juures ta for-
teris oli, mõned teised linna kodanikud ja kõrtsis kõn-
dijad, et studentid temale midagi kahju ei saaks teha,
ega teda farmu pidi kiskuda, enesega ligi.

Kui tema kooli saali läks, käskis rektor teda ühe
selle farmis tehtud kõrge kantsi pääle astuda ja järel tu-
lewate küsimuste pääle koosta.

1905. 20. juun

(Teises jaus jutustab edasi).

ARHIIV-
RAAMATUKOGU
H. LEOKE

1905. juun

10	4	50
10	4	20
5	3	15
5	2	25
<hr/>		
14	1	0
4	8	0
<hr/>		
6	2	10

2	60
60	
60	
60	
60	
60	
60	
60	
60	
60	
480	
1410	
<hr/>	
1890	

Petrunge pitalg g
 Tanna ofepuistas
 Lund raggo Kotist

Pappelli peggel

2

45
20
25